

Çocuk Kütüphanesi İç Mekân Tasarımında Çok Fonksiyonlu Mobilyaların Kullanımı

Hülya YAVUZ ÖDEN

*Dr. Öğr. Üye, Yalova Üniversitesi
hulya.oden@yalova.edu.tr*

ÖZET

Çocuk kitapları çocuğun hayal gücünün ve kelime haznesinin gelişiminde önemli yer tutmaktadır. Çocukların gelişim süreçlerinde farklı alanlarda yazılmış ve resimlenmiş kitapları incelemesi görsel hafızanın gelişimi bakımından da önemlidir. Okul öncesi ve okul çağındaki çocukların daha fazla kitap seçeneği bulabildiği mekanlar olan çocuk kütüphanelerde kitap okuma ve ödünç alma dışında çocuklara yönelik etkinlikler de yapılabilmektedir. Ders çalışma, dijital olanaklara erişebilme, kitap okuma saatleri, hikâye dinleme, eğitici oyunlar oynama ve ebeveynlerin bir araya gelmesi gibi etkinlikler bu mekanlarda sağlanmaktadır. Çocuk kütüphanelerinde kullanılan çocuk mobilyaları da okul öncesi ve okul çağındaki çocuklara yönelik boyutlarda ve özelliklerde olmalıdır. Bunların dışında yetişkinler için de oturma alanları düşünülmelidir. Özellikle büyük şehirlerde küçük konutlarda mekânın verimli kullanılması açısından tercih edilen çok fonksiyonlu mobilyalar, çocuk kütüphanelerinde de kullanılmaktadır. Mekânın kullanımını rahatlatan kitaplık, oturma veya çalışma gibi fonksiyonları bir arada kullanarak elde edilen bu tasarımlar dolaşım alanlarını artırmaktadır. Bu araştırmada çocuk kütüphanelerinde kullanılan çok fonksiyonlu elemanları biçimsel ve fonksiyonel özellikleri bakımından incelenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Çocuk Kütüphanesi, İç Mekân, Mobilya,Çocuk.

1.GİRİŞ

Çocuk için büyüme; fiziksel gelişimi, bunun yanında gelişim kavramı ise sürekli uyumlu bir ilerlemeyi ifade etmektedir. Çocuğun gelişimi için çevresel faktörler etki etmektedir. (Yavuzer, 1999, s.27-28). Çocuk için gelişim okul çağına gelen çocuklarda bilişsel olarak somut işlemler evresine girmektedir. Aile dışındaki çevreye de uyum sağlamaya başlayan çocuk için önemli bir evre olmaktadır (Yılmaz,2010, sf:12). Buna göre çocuk kitapları çocuğun hayal gücünün ve kelime haznesinin gelişiminde önemli yer tutmaktadır. Çeşitli yaş gruplarına göre kitap seçeneklerini bulabilecekleri, sosyalleşme ve farklı etkinlikler yapabildikleri mekanlar olan çocuk kütüphanelerinin çocuğun kendisini ait hissedecekleri şekilde tasarlanmaları gerekmektedir.

Öğrenmenin kalıcı şekilde başladığı dönem olan erken çocukluk döneminde çocuğun hayal gücünü geliştirecek uyarıcılar ve çevresel etmenler ile yaratıcılık ve kelime haznesi yönünden gelişmeler görülmektedir (Gönen,Temiz,Can Akbaş,2015: 77).

Algı kavramına baktığımızda ise çocuklukta yetişkinden farklı bir algı kavramı bulunmaktadır. Gerçek yaşam ile ilgili sorunlarda henüz yaşanmışlığı olmadığı için hayal dünyası yetiştikine göre daha geniştir. Bu sebeple hayal dünyası henüz bozulmamış olan çocuk için çocuk kitapları önemli yer tutmaktadır (Yılmaz,2010:41). Çocuk için edebiyat, "Hoş vakit geçirtici, eğlendirici, ruha canlılık veren, yaşama gücünü artıran, hayatı keşfe yardım eden, bir rehberlik kaynağı, yaratıcı etkinlikleri teşvik eden, güzel bir dildir" (Oğuzkan, 2006: 6-7).

Okul öncesi dönemde gelişimin hızlı olmasından dolayı zengin uyarıcılarla desteklenmesi gerekmektedir ve çocuğun sağlıklı gelişimi için doğru uyarıcılara ihtiyacı vardır. Çocuk kütüphaneleri de mekân olarak görsel algıyı destekleyici, çocuklarda araştırma, sosyalleşme, keşfetme isteğini arttıracak şekilde tasarlanmalıdır (Delice Güller E. Bilbay P.,2016).

Bu yönde tasarlanan kütüphanelerde yaş gruplarına göre ayrılan mekanlarda farklı tasarım anlayışları görülmektedir. Okul öncesi yaş gruplarında iç mekânda oyun alanı ve oyuncakların depolanabileceği mobilyalar kullanılabilirken, okul çağındaki çocuklar için daha çok teknolojiyi gelişimleri için kullanabilecekleri alanlar ve tek ya da grup olarak ders çalışma alanları da yer almaktadır. Çocuk kütüphanelerinde önemli diğer unsur da çocuk mobilyaları olmaktadır. Mobilyaların çocukların ölçülerine ve tasarım kriterlerine uygun tasarlanması onlarda bu mekanın kendilerine özel olduğunu hissettirerek tekrar bu mekana gelme isteğini de arttırmaktadır.

Çocuklara yönelik tasarlanan mobilyalarda çocuğun yaş dönemine göre güvenlik, ergonomik, kullanılan malzemelerin sağlık açısından özellikleri, estetik özellikleri dikkate alınmaktadır (Sofuoğlu S. D., Kuşcuoğlu M.Ö,2009, sf:102).

Çocuklarda oturma yükseklikleri 2-3 yaş için 25-30 cm, 3-6 yaş grupları için 30-37 cm, 6-8 yaş için oturma yüksekliği ise 37-38 cm, 8-10 yaş için 38-40 cm olabilmektedir. Masa yüksekliği ise 2-3 yaş için 45-50 cm, 3-6 yaş için 50-52 cm, 6-8 yaş için 62-65 cm, 8-10 yaş için ise 68-70 cm ölçülerindedir (Sofuoğlu S. D., Kuşcuoğlu M.Ö,2009,sf:102). Çocuk kitapları bölümünde kitap depolama rafları yüksekliği 150 cm, derinliği ise 20 cm okul öncesi kitaplarında 30 cm olmalıdır. (Neufert,1998 :146).

2.Çocuk kütüphaneleri

Çocuk Kütüphaneleri, çocukları yaşam boyu öğrenme ve okuryazarlık becerileri ile donatarak, onların topluma katılımlarını ve katkıda bulunmalarını sağlayan kuruluşlardır (IFLA, 2011: 546). Çocuk kütüphaneleri ülkemizde Kültür ve Turizm Bakanlığı bünyesinde bulunmakta ve halk kütüphaneleri kapsamında da yer almaktadır. (Kütüphaneler ve Yayınlar Genel Müdürlüğü, 2015).

Çocuk kütüphanelerinde düzenlenen hikâye zamanı etkinliklerinde kullanılan, resimli kitaplar, şarkılar ve el sanatları okuma yazmayı okul öncesi dönemdeki çocuklar için eğlenceli hale getirmektedir (Maclean, 2008).

Kütüphanelerin sağladığı farklı kültürlere ait hikayelerin bulunduğu kitaplar, tekerleme, dokunmatik kitaplar ile çocuğun kelime haznesi gelişirken, okumaya olan isteğin artması da sağlanmış olmaktadır. Erken yaşlarda, bebeklikten okul öncesine kadar okuma ilgisinin bu mekanlarla sağlanması ile ileride okuma ve yazma becerilerine olumlu etkiler sağlayacaktır. Bu mekanlarda hedeflenen kullanıcılar; bebek ve çocuklar, ebeveynler ve bakıcılar, eğitimciler, kitap yazar ve çizerleridir. (IFLA, 2007: 5)

Farklı yaş gruplarına yönelik çeşitli çocuk kitaplarının okuma fırsatı bulmak, ödünç almak gibi işlemler için çocuk kütüphaneleri çeşitli seçenekler sunmaktadır. Bunun yanında okul çağındaki bazı çocukların bilgisayar ve internete düzenli erişimi olmayabilmektedir. Bu sebeple araştırma yapmak amacıyla çocuk kütüphaneleri kullanılabilir. Bu mekanlar çocuklarla eğitici oyunlar oynamak, kitap ödünç verme, ders çalışma, masal dinletileri gibi etkinliklerin de yapılabildiği mekanlardır. Kütüphaneler aynı zamanda çocuklar için bir buluşma yeridir. Çocuklar projeleriyle ilgili kütüphanede buluşup sakin bir ortamda çalışma fırsatı bulabilmektedir. Okul öncesi çocuklar için de güvenli bir buluşma yeri ve ahşap oyuncaklar, yapboz, kukla gösterisi gibi etkinlikleri yapabileceği bir mekân sağlamaktadır. Bu mekanlarda

okul öncesi çocukların bulunduğu ve etkinlik yapıp kitap ödünç aldığı mekanlarla, okul çağındaki çocukların kitaplarının bulunduğu alanlar birbirinden ayrılmaktadır. Çocuklar edindikleri kütüphane kartıyla kitap ödünç alabilmekte, ancak kitabı geri getirmeyi geciktirdiğinde para cezası veya bir süre kitap alamama gibi cezalandırmalar ile sorumluluk duygusunu da kazandırmaktadır. Aynı zamanda kütüphaneler çocukların yeni kelimeler öğrenip birçok farklı alanda bilgiyi bir arada bulabilecekleri bir mekandır. Kütüphaneler, çocukların yeni bakış açıları kazanmasını teşvik etmekte bazen de yazarları davet ederek çocuklarla onları buluşturabilmektedir.

Çocuk kütüphanelerinde de işlevlerine göre mekânın bölümleri ayrılmaktadır; okul öncesi için bölüm, hikâye saati alanı, bireysel çalışma alanı, grup çalışmaları için alanlar, oyun alanları gibi farklı özellikleri barındırmaktadır. Burada kullanılan masaların grup çalışmaları için gerektiğinde birleştirilebilir özellikte modüler olması avantaj sağlamaktadır. Farklı fonksiyonların birleştirildiği mobilyalar da kütüphanelerde kullanılabilmektedir.

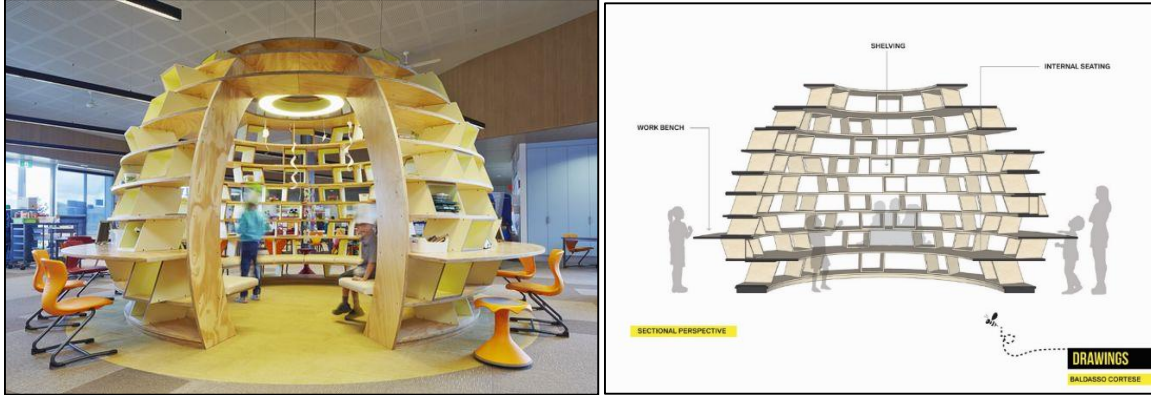
3.Çok Fonksiyonlu Mobilyalar

Mobilyanın işlevi genellikle biçimini de etkilemektedir. Mobilyanın sınıflandırılmasında da kullanıldığı mekân, işlevi ve konstrüksiyon çeşidi ve malzemeleri etkili olmaktadır (Efe, 1994). Mobilya işlev ve amaca bağlı olarak farklı şekil ve boyutlarda tasarlanabilir. Oturma elemanının yüksekliği, derinliği gibi ölçütler kullanıcının ne kadar rahat hissedeceğini belirleyen özelliklerden bazılarıdır. Çok işlevli mobilyalar ya da modüler mobilyalar yerden tasarruf etmeyi ve mekânı iyileştirmeyi amaçlamaktadır (Thøgersen, K. ,2017).

Fonksiyon ise "Bir bütünün her bir parçasının kendine düşen görevi yerine getirmesi ve kendi üstündeki sistemin görevini yapmasına ve böylece bütünün işlemesine yardımcı olmasıdır" olarak tanımlanmaktadır (Gür 1996). Fonksiyonun yanında estetik, malzeme, renk ve doku gibi tasarım unsurları özgün çocuk mobilyaları tasarlama da etkilidir. Çocuk kütüphanelerinde işlevsel olarak amaca uygun formlar tercih edilmelidir (Aksu Volkan,2012:376).

Çocuklara yönelik tasarımlarda fonksiyonellik ön planda tutulmalı, bunun yanında, özgün, estetik, uyumlu ve karmaşayı önleyen tasarımlar tercih edilmelidir. (Aksu Volkan ,2012:384). Büyük şehirlerde kentleşmenin yoğunlaşmasıyla daha az boş alan oluşmaya başlamış ve insanlar daha küçük mekanları konut, ofis ya da diğer amaçlar için kullanmaya başlamışlardır. Bu mekanlarda oluşan hareket alanının genişlemesi için çok fonksiyonlu mobilyalar kullanılabilmektedir. Konut ve ofis dışında ortak kullanım alanlarında da yerden tasarruf etmek için çok fonksiyonlu mobilyalar tercih edilebilmektedir.

Çok işlevli bir mobilyanın birkaç ad ile tanımlanabilmektedir. Bunlar: çok amaçlı mobilyalar, yerden tasarruf sağlayan mobilyalar ve dönüştürülebilir mobilyalar. Temel fikir olarak çok işlevli mobilyalar, ismi farklı olsa da birden fazla işlevi bir arada gerçekleştirme üzerine tasarlanmış mobilyalardır (Thøgersen, K. 2017). Birden çok işlevi bir arada sunan bu mobilyalar konutlarda sıklıkla kullanılmakta, oturma elemanının yatağa dönüşmesi, çocuk odasında oyun, depolama ve uyuma işlevi, çalışma ve depolama işlevini sunan mobilyalar gibi örnekleri bulunmaktadır. Bu araştırmaya konu olan mobilyalar ise kamusal mekanlar olan çocuk kütüphanelerinde kullanılan çok fonksiyonlu mobilyalardır.

Şekil 1. St Mary of the Cross Primary School, Baldasso Cortese

Oturma elemanı, çalışma mekânı, kitap depolama gibi fonksiyonları bir araya getiren bu mobilya farklı tasarımıyla çocuklar için kurulmuş olan topluluk merkezinde kullanılmaktadır. Bu çalışma alanı çocukların her gün gelmek isteyeceği farklı bir mekân tasarlanmak istenmiştir.

Şekil 2: Neobio Family Park, Şangay

Çocuklara yönelik eğlence alanlarında da okuma köşeleri tasarlanabilmektedir. Neobia Family Park'da tasarlanan kitap depolama elemanlarına kitapları incelemek için oturma alanı işlevi de verilmiştir. Bu biçimsel olarak doğadan ilham almış olan tasarımda mantar formu verilmiş oturma alanının içerisi kitap okumak için kullanılmak üzere tasarlanarak estetik yönden de mobilyaya farklı bir görüntü sağlamıştır. Okumayı keyifli ve eğlenceli bir etkinlik haline getirmeyi amaçlayan mekânda çocukların saklambaç oynayacağı dalgalı formlar, tırmanma alanları, ebeveynler için oturma alanları gibi mekanlar uygulanmıştır. Neobia Family Park'ta tasarlanan bir diğer kitap rafına ise engebeli dağ formu verilerek geçiş alanları oluşturulmuş, bırakılan boşluklarda oturma alanları da tasarlanmıştır.

4.Çocuk Kütüphanelerinde İç Mekân ve Donatı Elemanları

Küçük çocuklara da hizmet veren bu kütüphanelerde oyun alanı, hikâye dinleme alanı, okuma alanı, çalışma alanı, ödünç verme bankosu, depolama alanı, tuvalet ve bez değiştirme alanları

da olmalıdır. Çocuklara uygun mobilyaların yanında yetişkinler için de oturma elemanları bulunmalıdır. Elektrik prizleri kapatılmalı, keskin köseli mobilyalar kullanılmaktan kaçınılmalıdır. Aydınlatma elemanları yeterli olmalıdır (IFLA, 2011, :8).

Bu birçok etkinliğin bir arada yapıldığı mekanlarda çocuk tarafından mekânın algısı da önemlidir. Ölçek olarak küçük olan çocuk için birçok nesnenin ölçüsü kendine göre büyük kalmaktadır. Bu mekanlarda kullanılan donatı elemanları çocukların boyutları düşünülerek tasarlandığında okul öncesi çocuklara kullanım kolaylığı da sağlamaktadır. Çocuğun kendisinin ulaşabildiği raflar, kitapları kendisinin seçme şansını yakalamasını sağlamaktadır. Oturma elemanlarının da çocukların boyutlarına uygun olması durumunda seçtiği eğitici oyun, yapboz veya kitabı rahatlıkla inceleyebilmektedir. Oyuncakların bulunduğu raflara erişebilmeleri oyuncakları oynadıktan sonra yerine kaldırma gibi sorumluluk bilincini sağlanmasına yardımcı olmaktadır. Bunun yanında boyama gibi etkinlikleri kendi ölçülerine göre tasarlanmış masalarda yapabilmektedir.

Henüz okuma yazma bilmeyen çocukların da kullandığı bu kütüphanelerde çocukların bu mekânı sevmeleri önemlidir. Kütüphane personelinin çocuklara yaklaşımı, çocukların kütüphanede yapılan etkinliklere teşvik edilmesinin yanında iç mekânda kullanılan donatı elemanlarının da onları rahat hissettirecek şekilde olması önemlidir. Bu sayede çocuklar bu mekâna tekrar gelmek isteyecek ve orada geçirdiği zamandan zevk alacaktır. Çok büyük ölçekli mobilyalarda çocuklar kendini yetersiz hissedebilmektedir. Masa üzerinde oynanan yap boz ya da ahşap şekillerle bulmaca gibi sessiz oyunlar çocuğun motor becerilerini geliştirerek hafıza ve mekânsal becerilerinin gelişmesine destek olur. Bu oyunların oynanacağı bir bölümde de onlara uygun ölçekte yapılan raf ve masalarla rahat kullanım sağlanmaktadır. Çocuğun bu oyunları oynadıktan sonra oyunu oynayan çocuğun oyunu kendisinin tekrar rafına kaldırması da görev ve sorumluluk bilincine destek olmaktadır. Bunun yanında yapılan etkinlikler arasında kitaplardan yola çıkılarak yapılan dramalar bulunmaktadır. Bunun için de kostümlerin depolandığı alanlar gerekmektedir.

Kütüphanede kullanılan raflarda üst raflarda yeni kitapların öne çıkması için kapakları görülecek şekilde yerleştirilmekte, alt raflarda ise çocukların kitap isimlerini okumaları için kitap sırtları öne bakmalıdır. Okuma zamanı için minderler kullanılabilir. Dergiler için ise ayrı eğimli raflar düşünülebilmektedir. (Osu Childrens Library)

Mobilya tasarımında fonksiyonellik ve dayanıklılık tek başına yeterli olmadığı için bu mobilyalarda estetik olması ve çevresi ile uyumlu olması da beklenmektedir. Halka açık mekanlar için tasarlanan mobilyalar uzun süreli kullanım sağlayacağı için dayanıklılığın yanında kullanılan tasarımın da moda uygunluğundan çok zamansız olması gerekmektedir. Dairesel masalar grup olarak çalışmak için uygunken dikdörtgen masalar bireysel çalışmalara daha uygundur. Bu sebeple çocukların sosyalleşeceği ve grup etkinlikleri yapacakları mekanlarda daireysel formda masalar tercih edilmektedir.

Çocuk kütüphaneleri halk kütüphanelerinin içerisinde olabilmekte veya ayrı bir mekân olarak da bulunabilmektedir. Çocuklara yönelik tasarlanan bu mekanların çocukların hayal dünyasına yönelik iç mekanlar olarak tasarlanması, onların bu mekanlarda daha fazla aidiyet yaşamasını sağlamaktadır kullanılan renkler, mobilyaların çocukların ölçülerine uygun olması gibi özellikler bulunmalıdır. Duvar da ya da tavanda çocuklara yönelik figürler yerleştirilebilmekte ve duyuru panoları bulunması gerekmektedir (Hazırlar,2004,IFLA,1976: 44)

Farklı yaşlardan çocukların kullanacağı mekân olan çocuk kütüphanelerinin çocuklar tarafından çekici ve ürkütücü olmayan özellikte olması gerekmektedir. Çocuklar bu kamusal

mekanlar sayesinde eğitici faaliyetlerde bulunurken kendi yaş grupları ile tanışabilmekte ve birlikte zaman geçirerek sosyalleşmeye başlamaktadır(Türk Kütüphaneciliği ,2011) .

Şekil 3: Çok fonksiyonlu kütüphane mobilyası

İngiltere’de kütüphaneler için tasarlanan çok fonksiyonlu mobilya ile çocuklar kitapların sadece sırt kısımlarının değil, yüzlerinin görüldüğü raftan kitaplarını seçerek dairesel formdaki oturma elemanında kitabını tek başına veya arkadaşıyla birlikte okuyabilmektedir.

Şekil 4: Çok fonksiyonlu oturma ve depolama amaçlı tasarım

Bu okuma alanında kullandıkları bilgi ağacı kavramı, oturma ve kitap saklama fonksiyonlarını barındıran bir odak noktası haline gelmiştir. Ağaç formunda gövdenin indiği yerde kitaplık ve üzerinde oturma alanı olarak tasarlanmış ve ortada bırakılan merkez boşlukta ise çocuklar kitaplarını raflardan seçebilmektedir (Şekil 4).

Şekil 5: Sengkang Halk Kütüphanesi, 2014

Sengkang Halk Kütüphanesinde her ay düzenlenen ebeveynlik kulübü etkinlikleriyle aileleri de birbirleriyle paylaşma ve dayanışmaya yönlendirmektedir. Hikâye anlatma etkinliği, bebekler için etkinlikler, workshoplar ve ebeveyn etkinlikleri düzenlemektedir. 2013 yılında kütüphanenin çocuk bölümü yenilenmiştir. Tek kişilik oturma elemanı ile kitaplık birleştirilmiştir. Farklı renklerde tasarlanan oturma elemanları beyaz kitaplık ile çok fonksiyonlu mobilya olarak tasarlanmıştır.

Şekil 6 : Sengkang halk kütüphanesi iç mekan görünümü

IX Architects Pte firmasının tasarladığı mekân çocuklara duvardaki rafların içerisine dairesel formda oturma elemanları tasarlamıştır. Mekânın genelinde dairesel formlarda oturma elemanları ve kitap depolama elemanları görülmektedir (Şekil 6).

Şekil 7: Green Square Kütüphanesi, Sidney, 2018

Green Square Kütüphanesinde açık alanlar, çalışma masaları, halka açık bilgisayarlar, çocuk alanı ve kiralık toplantı odaları içermektedir. Kulede, bir gökkuşağı kitap duvar enstalasyonuna sahip aydınlık ve sessiz bir okuma odası bulunmaktadır. Bir müzik odası ve bilgisayar laboratuvarı da bulunmaktadır. Oturma, hikâye saati ve depolama fonksiyonlarında tasarlanan dairesel formda mobilya da çocukların kitaplarını kendileri seçmeleri için elverişlidir.

Şekil 8: Monterrey, Nuevo Leon, Meksika

Anagrama mimarlık ofisinin 2013 yılında tasarladığı çocuk kütüphanesinde oturma elemanı ve depolama elemanı bir arada kullanılmıştır.

Çocuk kütüphanesinde Montreal'in dağlık topografyasından esinlenerek çok amaçlı asimetrik formda okuma alanları oluşturulmuştur. Bu mekânda Kitaplıklar sadece depolama amaçlı olarak kullanılmamakta, oyun oynamak ve öğrenmek, hayal gücünü arttırmak ve okurken rahatlık sağlamak için dinamik bir alan görevi görmektedir.

Şekil 9: Kent Tarih ve Kütüphane Merkezi, İngiltere

“Demco Interiors” tarafından tasarlanan Kent Tarih ve Kütüphane Merkezinde çocuk kütüphanesi bölümünde oturma elemanı, depolama elemanı ve masa olarak modüler şekilde tasarlanmış mobilyalar kullanılmıştır. Tasarımın oturma alanlarında sarı, kırmızı gibi sıcak ve canlı renkler kullanılmıştır.

Şekil 10: Nilüfer Çocuk Kütüphanesi, Bursa

Bursa Misi köyünde kurulan çocuk kütüphanesinde farklı yaş gruplarına yönelik kitaplar bulunmakta ve üç çalışma salonu bulunmaktadır. Kitap okuma ve depolama elemanı fonksiyonu birlikte kullanılmış ve mekânda masal dinlemek için bir alan oluşturulmuştur.

Şekil 11: Selçuklu Belediyesi KOP Çocuk Kütüphanesi

Zeka oyunları, geleneksel Türk oyunları, canlı masal dinleme, drama, görme engelliler çocuklar için sesli kitap dinleme alanı, bireysel etkinlik alanları, birlikte oyun oynama alanları, resim çizme alanı, basılı ve dijital yayınların bulunduğu Selçuklu Belediyesi KOP Çocuk Kütüphanesinde hedef kitle 4-10 yaş olarak belirlenmiştir. Merkezde bulunan oturma alanı aynı zamanda kitap depolama işlevini de bulundurmaktadır, bir diğer depolama elemanı dairesel formda çalışma ve kitap depolama işleviyle tasarlanmıştır.

SONUÇ

Çocuklarla konuşmak, çocuklara kitap okumak gibi eylemlerle ileride okuryazarlık gelişimlerine yardımcı olunabilmektedir. Kütüphaneler sayesinde çocuklar okul öncesinde de birbiriyle etkileşime girebilmekte, oyunlara katılabilmekte, hikâye saatlerinde drama oyunlarına dahil olmakta ve kelime hazneleri de gelişmektedir.

İç mekânı çocuklar için uygun fiziksel özelliklerde tasarlanmış olan kütüphaneler çocukların zamanını geçirmesi için değerli bir kaynak olmaktadır. Ebeveynlerin birbirine destek olduğu, çocukların da birlikte zaman geçirebildiği mekanlarda istekli personel ve işlevsel ve estetik olarak uygun tasarımın birleşimi doğru sonuçları getirmektedir. Bu çalışmada görüldüğü gibi çocuklara yönelik tasarlanan mekanlarda mobilya ölçüleri çocuğun antropometrik ölçülerine uygun, biçimsel, renk ve doku olarak çocukların özelliklerde olması çocukların bu mekânı benimsemesine yardımcı olmaktadır. Bunun yanında mekânın etkin kullanımına yardımcı olan birden fazla fonksiyonu bir arada bulunduran mobilyalar da çocuk kütüphanelerinde tercih edilerek mekânın dolaşım alanlarının daha etkin kullanılmasına olanak sağlamaktadır. Bu mobilyalarda da diğer çocuk mobilyalarında olduğu gibi tasarımların tekdüze ve sadece işlevsel olarak değil çağın gerektirdiği estetik unsurları da bulundurması gerekmektedir. Çocuk kütüphanelerinde kullanılan mobilyalar işlevsel olduğu kadar görsel açıdan da önem taşımakta estetik olarak olumlu hissettirmeleri gerekmektedir. Çocuk kütüphaneleri mobilyalarının tasarımında biçim, estetik, fonksiyon gibi tasarım ölçütleri özgün mobilyalar oluşturulmasında etkili olmaktadır. Bu mobilyaların yer aldıkları mekân için görsel kaliteyi de artırması önemlidir.

Bu mekanlarda kullanılan çok fonksiyonlu mobilyalarda depolama elemanı ve oturma, kitap okuma işlevi birleştirilmiştir. Çalışma masası, kitap depolama işlevleri birleştirilerek mekândan tasarruf edilmiştir. Bazı kütüphane örneklerinde görüldüğü üzere oyun, depolama ve dinlenme işlevleri birleştirilerek dinamik formlarda veya doğadan esinlenen biçimsel özellikleri olan çok fonksiyonlu mobilyalar mekanla uyum içerisinde çözümlenmiştir. Mekânın tasarımı ile uyumlu çok fonksiyonlu mekâna estetik ve fonksiyon olarak katkıda bulunmaktadır. Bu mobilyalar

bazı kütüphanelerde mekanın merkezinde bulunarak bilgi ağacı konsepti ile çocukların çalışma, oynama ve depolama amaçlı kullandıkları heykelsi görünümde mobilya olarak da tasarlanabilmektedir.

KAYNAKLAR

- Delice Güller E., Bilbay P., 2016, Kütüphane Yapılarında Okul Öncesi Çocuklara Yönelik İnteraktif Mekanların İrdelenmesi, Türk Kütüphaneciliği 30, (3), 398-414
- Efe, H., 1994. Modern Mobilya Çerçeve Konstrüksiyon Tasarımında Geleneksel ve Alternatif Bağlantı Tekniklerinin Mekanik Davranış Özellikleri, Doktora Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Orman Endüstri Mühendisliği Ana Bilim Dalı, Trabzon.
- Gönen, M., Temiz, N., & Can Akbaş, S. (2015). Erken Çocukluk Döneminde Çocuk Kütüphanelerinin Rolü ve Önemi: Bir Kütüphane Programı Örneği. Milli Eğitim (208), 76-89.
- Hazırlar, M. A. 2004. Halk Kütüphanelerinde İç Mimari, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- IFLA. 2007. Bebekler ve küçük çocuklar için kütüphane hizmetleri rehberi (M. Gürbüz ve S. Ekici, Çev.). Erişim adresi: <http://www.ifla.org/files/assets/hq/publications/professional-report/100-tr.pdf>
- IFLA ,2011. Çocuk Kütüphanesi Hizmetleri İçin İlkeler (çev. B.Yılmaz ve S. Ekici). Türk Kütüphaneciliği, 24 (4), 545-552. (Rehberin orjinal yayın tarihi, 2003)
- Kütüphaneler ve Yayınlar Genel Müdürlüğü (2015) Kütüphane ve İletişim Bilgileri Sorgulama Programı. <http://www.kygm.gov.tr/TR,131/kutuphaneler.html> Erişim tarihi: 14.08.2020
- MacLean, J., 2008, Library Preschool Storytimes: Developing Early Literacy Skills in Children. Penn State University. Erişim adresi: <http://www.amesburylibrary.org/wpcontent/uploads/2012/03/Library-Preschool-Storytimes-Article.pdf>
- Oğuzkan, F., 2006, Çocuk edebiyatı (8. Baskı). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Osu Childrens Library, Erişim Adresi: <https://www.osuchildrenslibraryfund.ca/wp-content/uploads/2010/01/How-to-Set-Up1.pdf>
- Sofuoğlu S. D., Kuşcuoğlu M.Ö., 2009, Çocuk Ve Mobilya, Bartın Orman Fakültesi Dergisi I. Ulusal Batı Karadeniz Ormancılık Kongresi Bildiriler Kitabı, Özel Sayı, Cilt I, Sayfa: 101-107.
- Thogersen, K., 2017. Designing Furniture For Small Spaces, In Connection with Human Wellbeing. Erişim Adresi: https://www.ntnu.edu/documents/139799/1279149990/31+Article+Final_krithog_fors%C3%B8k_2017-12-07-22-08-50_TPD4505+-+Designteori+-+Small+spaces+need+smart+solutions+-+Kristoffer+Th%C3%B8gersen.pdf/11a2f430-986b-4da8-9b44-14b204436e01
- Türk Kütüphaneciliği, 2011, Çocuk Kütüphanesi Hizmetleri İçin İlkeler IFLA Çocuklar ve Genç Yetişkinler İçin Kütüphaneler Bölümü, 25, 4, 545-552
- Volkan Aksu, Ö., 2012. Kent Mobilyaları Tasarımında Özgün Yaklaşımlar. İnönü Üniversitesi Sanat ve Tasarım Dergisi, 2(6), 373-386.
- Yavuzer, H., 1999. Çocuk psikolojisi, İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Yılmaz, G., 2010. Çocukta Mekân Algısının Gelişiminde Masalın Etkisi/ Önemi. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi Mimarlık Bölümü, Bina Bilgisi Anabilim Dalı.
- Uluslararası Kütüphane Dernekleri ve Kuruluşları Federasyonu (IFLA) Uzman Raporu 100 sf:4 <https://www.ifla.org/files/assets/hq/publications/professional-report/100-tr.pdf>

İnternet Kaynakları

- Şekil 1. St Mary of the Cross Primary School / Baldasso Cortese Mimarlık
2012 <https://www.archdaily.com/632550/st-mary-of-the-cross-primary-school-baldasso-cortese-architects> Erişim Tarihi: 03.09.2020
- Şekil 2: Neobio Family Park, Şangay <https://ek-mag.com/en/neobio/#nanogallery/nanoGallery/0>
<https://www.archdaily.com/877575/neobio-family-park-x-plus-living/598f1e94b22e38d048000240-neobio-family-park-x-plus-living-2f-plan> Erişim Tarihi: 20.07.2020
- Şekil 3: Çok fonksiyonlu kütüphane mobilyası
<https://www.onthebookshelf.co.uk/2011/01/reading-hideaway.html?m=1> Erişim Tarihi: 10.07.2020
- Şekil 4: Çok fonksiyonlu Oturma ve depolama amaçlı tasarım. Erişim Adresi:
https://www.theguardian.com/teacher-network/gallery/2015/jan/08/school-libraries-world-books-gallery?utm_content=bufferfcf66&utm_medium=social&utm_source=pinterest.com&utm_campaign=buffer Erişim Tarihi: 02.09.2020
- Şekil 5: Sengkang Halk Kütüphanesi, Erişim Adresi: <https://tickikids.com/sg/sengkang-public-library/> Erişim Tarihi: 13.08.2020
- Şekil 6 : Sengkang halk kütüphanesi iç mekan görünümü
<https://ixa.com.sg/project/interior-design/> Erişim Tarihi: 20.08.2020
- Şekil 7: Green Square Kütüphanesi, Sidney.
<https://www.cityofsydney.nsw.gov.au/explore/libraries/locations/green-square> Erişim Tarihi: 10.08.2020
- Şekil 8: Monterrey, Nuevo Leon, Meksika,
<https://www.anagrama.com/project/architecture/ninos-conarte> Erişim Tarihi: 02.09.2020
- Şekil 9: Kent Tarih ve Kütüphane Merkezi, İngiltere, Erişim Adresi:
<https://www.pinterest.at/pin/697213586049300307/> Erişim Tarihi: 10.08.2020
- Şekil 10: Nilüfer çocuk kütüphanesi, Bursa http://www.nilufer.bel.tr/niluferbelediyesi-192-cocuk_kutuphanesi Erişim Tarihi: 10.09.2020
- Şekil 11: Selçuklu Belediyesi KOP Çocuk Kütüphanesi
<https://selcukludegerlereregitiimi.com/cocuk-kutuphanesi/> Erişim Tarihi: 12.09.2020